

Landskapsnämndens fram-
ställning till Landstinget med anledning av
dess uppdrag att till höstsessionen innevaran-
de år inkomma med nytt förslag till lag om
byggande och underhåll av bygdevägar.

N:o 16/1936.

Genom beslut av den 15 sistlidne februari har Landstinget förkas-
tat landskapsnämndens förslag till ändrad lydelse av §§ 41-55 i land-
skapslagen angående byggande och underhåll av vägar i landskapet Å-
land, given den 16 juni 1924, och den 18 i samma månad beslutat giva
landskapsnämnden i uppdrag att till höstsessionen utarbeta nytt för-
slag till lag om byggande och underhåll av bygdevägar i landskapet.
Detta beslut, som kom landskapsnämnden tillhanda den 19 sistlidne
mars, har emellertid icke kunnat leda till någon åtgärd från land-
skapsnämndens sida, emedan landskapsnämnden fortfarande vidhåller
principerna i sitt avgivna förslag och Landstingets beslut icke in-
nehåller några anvisningar om, efter vilka riktlinjer det nya för-
slaget skall uppgöras. Visserligen innehåller lagutskottets betän-
kande ett utkast till sådana, vilka även omfattades av stora utskot-
tet, men då Landstinget förkastade förslaget och i stället omfatta-
de vicetalman Strandfälds förslag, som icke innehöll några anvisnin-
gar för den nya lagens utarbetande, har sålunda landskapsnämnden be-
rövats varje ledning för utarbetande av det äskade nya förslaget.

Då det emellertid av ärendets behandling i landstinget och av dess
beslut synes framgå att något till sina grundprinciper från landskaps

nämndens avvikande förslag tillsvidare icke föreligger, åtminstone icke något som omfattas av majoriteten, sedan lagutskottets förslag förkastats, och då landskapsnämnden anser att dess förslag med bibehållande av huvudlinjerna måhända kan bättre anpassas efter förhållandena och göras smidigare i tillämpningen genom en omredigering av vissa stadganden, vill landskapsnämnden här framlägga ett sådant justerat förslag. I nyss nämnt syfte kunde bl.a. den i § 43 nämnda initiativrätten utsträckas till att gälla två eller flere medlemmar av ett distrikt och den i § 50 mom. 3 förutsatta återbetalningen av byggnadskostnader bortfalla, om de närmaste intressenternas deltagande i bekostandet av vägbyggnader även framdeles vore förutsatt i lagen, fastän distriktet verkställer bygget. Intressenternas andel i byggnadskostnaderna borde emellertid redan vid byggets igångsättande utredas och fastställas i samband med beslutet om vägbyggets påbjudande varvid även landskapets andel komme att fastslås, åtminstone i sådana fall, där intressenterna och landskapet komme att sig emellan dela byggnadskostnaderna för en väg. Emellertid kan man även förutsätta tillkomsten av sådana vägar, som äro av ett visst intresse för hela det distrikt, inom vilket de äro belägna, t.ex. som skolvägar, eller ock för andra distrikt. I § 43 mom. 1 av landskapsnämndens nämnda förslag torde sålunda i anslutning till vad ovan framhållits böra göras följande ändringar och tillägg: orden "innehavare av fastighet, rörelse eller inrättning" utbytas mot ordet "medlemmar" och i punkt d) bör mellan orden "vilka" och "lägenheter" insättas orden "distrikt,

medlemmar" samt i slutet av momentet tilläggas: "Ävensom f) med huru stor andel under punkt d) nämnda intressenter förbinda sig att deltaga i vägbyggnaden." I anslutning härtill bör till första meningen i § 45 läggas satsen: "och intressenterna förbundet sig att deltaga i byggandet med tillräcklig andel." I § 50 bortfaller 3 och 4 momenten helt och hållet och 2 momentet kan sammangå med 1 momentet och förkortas till: "Redan påbörjade vägar skola fullbordas av vederbörande väglag."

För att vägmedlen i ett distrikt icke i den allmänna föreställningen må sammanblandas med de kommunala medlen och extra arbete åvälvas de kommunala uppbördsmännen torde orden: "uppböras i samband med kommunalskatten och" utelämnas ur första meningen i § 46 och i dess sista mening ordet "uppburna" ersättas med "uttaxerade" varjämte framför ordet "förvaltas" i samma mening bör insättas orden "uppböras och". Det förtjänar i detta sammanhang påpekas att den nya lagen icke komme att skapa någon ny skatt i kommunerna, ty den finnes redan förut, fastän den hittills drabbat endast vissa missgynnade grupper. Lika oriktigt är att den föreslagna nya väglagen skulle öka kommunens utgifter. Att vissa hittills på de andras bekostnad gynnade grupper kunna få större utgifter till det allmänna är en naturlig följd av lagens syfte att så utjämna bygdevägstungan, att densamma drabbar det allmänna och icke några enskilda, vilket måste betecknas såsom principiellt rättvist, då ju bygdevägarna äro till för allmän trafik och lagenligt skola stå öppna för alla.

För att i någon mån vidga tillämpningen av § 49 torde ur dess 1 moment böra strykas orden: "på holme eller i yttre skärgård."

För att tydligare framhäva att staden i fråga om bygdevägar, vilka självfallet endast kunna byggas över dess outrevade område, icke läsa som enligt den nu gällande lagen utan vidare är skyldig att bära hela kostnaden, torde i sista satsen av § 51 efter ordet varhos inläsas orden "stadens andel i".

Slutligen kan erinras därom, att bygdevägarna med avseende på underhållet genom den föreslagna lagen säkerligen skulle bringas till en högre och jämnare standard, ty distrikten skulle förmå anställa fackkunnigt biträde, vilket de små väglagen icke kunna, och genom samverkan inbördes anskaffa åtminstone enklare vägmaskiner, med arbetet kunde underlättas och i många fall förbilligas. De i förslaget förutsatta vägstyrelserna skulle även ha större möjligheter att åstadkomma samverkan sig emellan än de nuvarande vägnämnderna, som ofta icke veta, om de äro lagligen valda eller icke.

I anslutning till vad ovan framhållits får landskapsnämnden härmed vördsamt föreslå,

att Landstinget måtte till prövning upptaga bilagda förslag till ändring av §§ 41-55 i landskapslagen angående byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland, given den 16 juni

Mariehamn den 4 november 1936.

371

På landskapsnämndens vägnar:

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Carl Nyholm", written over a horizontal line. The signature is stylized with a large initial 'C' and a long horizontal stroke at the end.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Werner Söder", written over a horizontal line. The signature is written in a cursive style.

L a n d s k a p s l a g

om ändring av §§ 41-55 i landskapslagen angående byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland, given den 16 juni 1924.

Kap. IV.

Om byggande och underhåll av bygdevägar.

§ 41.

För byggandet av nya och underhållet av redan förefintliga bygdevägar skall varje kommun i landskapet utgöra ett distrikt. Inom ett distrikt behövlige bygdevägar skola byggas och underhållas av densamma. Utgör en bygdeväg förbindelseväg mellan eller genomfartsväg för flere distrikt, skola dessa distrikt deltaga i byggandet och underhållet av densamma enligt fördelningsgrund, som, efter det förslag härom inhämtats av respektive distrikt, fastställas av landskapsnämnden.

§ 42.

För verkställande av vägbyggnad och vägunderhåll skola kommunalfullmäktige i varje distrikt för tre år i sänder utse en av 5 ledamöter bestående vägstyrelse så sammansatt, att om möjligt distriktets olika delar bliva företrädade, och bör styrelsen för samma tid tillsätta en tillsyningsman för varje inom distriktet befintlig bygdeväg.

Vägstyrelsen utser inom sig ordförande, viceordförande och kas-

sör och sammankallas första gången av ordföranden i kommunalfullmäktige.

Fördelar sig bygdeväg på två eller flere distrikt, skall inom varje distrikt befintlig vägsträcka betraktas som en särskild bygdeväg.

Över förvaltningen av influtna vägmedel skall vägstyrelsen avge redovisning till kommunalfullmäktige och gälla därom vad som om kommunalnämndens räkenskaper och redovisning är stadgat.

§ 43.

Önska två eller flere medlemmar i ett distrikt få bygdeväg på den till byggande, ansöka därom hos distriktets vägstyrelse, som jämte eget yttrande genast överstyr ansökningsen till kommunalfullmäktige. Sådan ansökan skall innehålla uppgift a) om den av sökandena som lämplig ansedda sträckningen av vägen, såvitt möjligt angiven å karta i skala 1/4000, b) därom, över vilka jordägares mark den komme att gå, c) över lämpliga platser för vägbyggnadsämnen, d) vilka distrikt, medlemmar, lägenheter, rörelser och inrättningar, som komme att ha direkt eller indirekt gagn av den blivande vägen, samt e) därom, huruvida berörda jordägare äro villiga att antingen utan ersättning eller emot skälig dylik upplåta den för ändamålet behöfliga marken ävensom f) med huru stor andel under punkt d) nämnda intressenter förbinda sig att deltaga i vägbyggnaden.

Ansökan skall åtföljd av vägstyrelsens yttrande och kommunalfullmäktiges i ärendet avgivna utlåtande inom sex veckor från det ärendet

371

det till fullmäktige inkommit, insändas till landskapsnämnden, som,
där ärendet berör jämväl annat vägdistrikt, bör inhämta utlåtande
även av dettas vägstyrelse och kommunalfullmäktige.

§ 44.

Anser landskapsnämnden behov av vägen föreligga och kan densamma
bliva till sådant allmänt gagn som med bygdeväg avses, skall vägen
genom landskapsnämndens försorg å marken utstakas och kartläggas
och kostnaderna för dess byggande beräknas samt, om flera distrikt
ha gagn av densamma eller om den sträcker sig genom flera, förslag
av landskapsnämnden uppgöras om huru kostnaderna skola fördelas
dem emellan.

Därefter, och sedan all annan tilläventyrs nödig utredning i
ärendet införskaffats, skall detsamma överstyras till det eller de
av vägen berörda distrikten för avgivande av utlåtande angående
ärendet i hela dess omfattning, och bör sådant utlåtande avgivas
inom av landskapsnämnden fastställd tid.

§ 45.

Sedan ärendet sålunda utretts, skall landskapsnämnden, såvida
vägande skäl därtill prövas föreligga och intressenterna förbundit
sig att deltaga i byggandet med tillräcklig andel, påbjuda vägen
till byggande samt bestämma dess sträckning, bredd och tekniska
utförande samt den tid, inom vilken vägbyggnaden skall vara utförd
och den andel av kostnaden, som skall påföras vart och ett av dis-
trikten, om dessa äro flera.

Samma förfarande skall i tillämpliga delar följas ifråga om ändrande av redan förefintlig enskild väg till bygdeväg.

Påbud om byggande eller övertagande av bygdevägar skall genom kommunalfullmäktige delgivas vägstyrelserna i berörda distrikt i och för omedelbart utseende av behövliga tillsyningsmän och vidtagande av andra av beslutet påkallade åtgärder.

§ 46.

Nödiga medel för byggandet och underhållet av bygdevägarna inom ett distrikt skola uttaxeras av distriktets medlemmar enligt väghetssystem sålunda, att varje skattskyldig påföres en väghet för varje honom åsatt skattöre. Väghetens storlek per år bestämmas genom att de beräknade utgifterna divideras med summan av enheterna. De enligt den sålunda upprättade enhets- och debiteringslängden uttaxerade vägmedlen skola uppbäras och förvaltas av vägstyrelsen och få icke sammanblandas med kommunens medel.

§ 47.

Byggandet av nya och underhållet av förefintliga bygdevägar skall ombesörjas av vägstyrelsen sålunda att tillsyningsmännen var och en för sin väg eller bestämd del därav ombesörja arbetet och ansvarar för dess utförande enligt av vägstyrelsen uppgjort program på det sätt som inom varje distrikt befinnes fördelaktigast och inom ramen för den av samma styrelse uppgjorda och av kommunalfullmäktige fastställda budgeten för det löpande året.

§ 48.

376

Underhållet av bygdevägar i ett distrikt skall till efter annan och åtminstone vid anmälan om förefintliga brister kontrolleras av ordföranden i vägstyrelsen och länsmanen i distriktet. Avhjälps ej av synmännen påtalade brister inom två veckor eller annan av dem föreskriven tid, skall detta ske genom åtgärd av länsmanen på distriktets bekostnad.

Finnes ej för dessa åtgärder behöfliga medel i distriktets kassa, skall kommunen försköttera beloppet intill dess nästseende uppbörd av vägnedel verkställes.

§ 49.

Är distriktsmedlem bosatt så att han icke kan draga påvisbar nytta av förefintliga bygdevägar, kan han av landskapsnämnden på ansökan befrias från medlemskap i distriktet intill dess förhållandena i detta avseende eventuellt förändrats.

Sådan ansökan må icke avgöras utan att kommunalfullmäktige och vägstyrelsen i distriktet avgivit utlåtande angående densamma.

§ 50.

Vid denna lags ikraftträdande förefintliga bygdevägar i ett distrikt skola med avseende å underhållet övertagas av detsamma, så snart de av respektive delägare blivit försatta i fullgott skick.

Redan påbörjade vägar skola fullbordas av vederbörande väglag.

§ 51.

Denna lag gäller även över Mariehamns stads icke utrevade område byggda eller framdeles till byggande påbudna bygdevägar, dock

så, att i stället för vägstyrelse träder den myndighet, som omhärbär underhållet av stadens gator. Stadens andel i kostnaderna för bygdevägars byggande och underhåll bestridas ur stadens allmänna medel.

§ 52.

Beträffande bygdevägar gälla i tillämpliga delar vad 1 2 §, 5 1 och 2 mom. samt 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 23 och 26 samt 28 §§ är stadgat.

§ 53.

Landskapsnämnden skall tillsända länsman avskrift av beslut, som angå inom dennes distrikt belägna bygdevägar.

Länsman skall föra förteckning över inom hans distrikt befintliga bygdevägar och över dessas tillsyningsmän samt över bygdevägar rörande utslag med angivande av datum.

§ 54.

Over vägstyrelses beslut anføres besvär hos landshövdingen inom trettio dagar efter delfåendet.

§ 55.

Denom denna lag, som träder i kraft den 1 januari 1938, upphävs §§ 41-55 i lagen av den 16 juni 1924 angående byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland.